חלון פרק שביעי עירובין

פא.

גמ' לאפוקי מדר' יהושע דאמר פת אין מידי אחרינא לא קא משמע לן **מפני ככל.** אפילו יין ופירות ואי מהתם הוה אמינא התם הוא דבעירובי תחומין עסקינן והתם מודה רבי יהושע דליכא למימר משום איבה כי הכא בעירובי חצירות דטעמא משום איבה כדלקמן אבל בעירובי חצירות אימא לא להכי הדר תנייה גבי חצירות. ליגשא אחרינא גרסינן לאפוקי מדר' מאיר דאמר כפת אין מידי אחרינא לא כפ' הדר (לעיל דף עח:) קמ"ל ככל והיא היא: **איתיביה אביי ככל מערבין עירובי חצירות גרסינן וככל משתתפין שיתופי מבואות.** בין כפת בין ביין בין בשאר פירות: **ולא אמרו לערב כפת בר'.** וכל מערבין דריש' הכי קאמר בכל מיני פת מערבין עירובי חצירות: **מאן שמעת ליה דאמר פת אין מידי אחרינא לא רבי יהושע.** וליגשא אחרינא ר' מאיר: **וקפיר ככל.** אפת ומתני' גמי ממאי דבכל דתני אכל מילי קאמר ולאפוקי מהא דר' יהושע אתא דילמא בכל דקתני אפת קאי בברייתא והכי קאמר בכל מיני פת מערבין בחצירות ומשתתפין במבוי בכל מילי חוץ ממיים ומלח: **אלא אמר רבה בר בר חנה.** מי איכא למימר לאפוקי מתני' מדרבי יהושע אסיפא דמלתא פליגא דאמר פרוסה לא קא משמע לן בכל: **משום איבה.** שבאין לידי מחלוקת שאומר אני נותן שליחה ואתה פרוסה: **לקלקולו.** זה פרוס וזה שלם: **חלפה.** איני מסרון שזהו תיקונה: **כדי דימועה.** אם נדמעת שנפלה תרומה בחולין ועשו ממנה בכר זו ונטלו ממנה דימועה אחד ממאה לתקנה: **חלת נחתום.** קטנה היא ואין זה מסרון: **ספרה בקיסם.** בכר שנפרכה ותפר הפרוסות בקיסם וגרמית שלימה: **ידיע מיפרה.** מיכר מקום תפירתה והוא כפרוסה: **דשאר מיני הוה.** מיגן הרבה היו מעורבין בה ההיאי ולאי לאו פת היא דכתיב גבי יחזקאל ואתה קח לך חטין וגו' וכתיב (שם כד) לחם אנשים לא תאכל אלמא לאו לחם הוא: **ועוגה שעורים תאכלנה אמר רב חסדא.** הא' שעורים לאו דווקא דהא שאר מיגן טובא הוו בה אלא לשיעורין תאכלנה במשקל דרך רעבון ולא לשובע: **עריכתה כעריכת שעורין.** מגוהה ולא יפה כמיקון עריכת חטים שמייפה מיקון העוגה עגולה ונאה: **מתני' נותן אדם מעה לחנוני.** שהוא מוכר יין ודר עמו במבוי: **או לנחתום.** מוכר בכרות ודר עמו בחלר שיכה לו בעירוב עם תבירו אם יבואו בני המבוי לקחת ממך ככר לעירוב או יין לשיתוף יהא לי חלק בו: **לא זכו לו מעותיו.** שאין מעות קונות עד שימשוך ואפי' עירב החנוני הזה לכל האחרים וזיכה גם לזה אינו עירוב שהרי לא נתכוון לזכות לו במתנת חנם כשאר מזכין בעירוב אלא לקנות המעה והרי אינה קנויה לו דכיון דמעות אינן קונות לא סמכא דעתיה דהאי ולא הוי דעתיה לאקנויי ונמצא מערב לו במעותיו שלא מדעתו: ומודין

גמ' תנינא חדא זימנא [6]א בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים והמלח אמר רבה לאפוקי מדרבי יהושע דאמר כבר אין מידי אחרינא לא קמשמע לן בכל איתיביה אביי בכל מערבין עירובי חצירות ובכל משתתפין שיתופי מבואות ולא אמרו לערב בפת אלא בחצר בלבד מאן שמעת ליה דאמר פת אין מידי אחרינא לא רבי יהושע וקתני בכל אלא אמר רבה בר בר חנה לאפוקי מדרבי יהושע דאמר שלימה אין פרוסה לא קמשמע לן בכל ופרוסה מאי טעמא לא אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי משום איבה אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי עירבו כולן בפרוסות מהו א"ל [7]שמא יחזור דבר לקלקולו א"ר [8]יוחנן בן שאול ניטלה הימנה כדי חלתה וכדי דימועה מערבין לו בה והתניא כדי דימועה מערבין לו בה כדי חלתה אין מערבין לו בה לא קשיא הא [9]בחלת נחתום הא בחלת בעל הבית [10]דתנן [11]שיעור חלה אחד מעשרים וארבעה העושה עיסה לעצמו ועיסה למשתה בנו אחד מעשרים וארבעה נחתום שהוא עושה למכור בשוק וכן האשה שעשתה למכור בשוק אחד מארבעים ושמונה אמר רב חסדא [12]תפרה בקיסם מערבין לו בה והא תניא אין מערבין לו בה לא קשיא [13]הא דידיע תיפרה הא דלא ידיע תיפרה א"ר זירא אמר שמואל מערבין בפת אורז ובפת דוחן אמר מר עוקבא לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל [14]בפת אורז מערבין ובפת דוחן אין מערבין אמר רב חייא בר אבין אמר רב [15]מערבין בפת עדשים איני והא ההיא דהואי בשני דמר שמואל ושדייה לכלביה ולא אכלה ההיא דשאר מינים הויא דכתיב [16]ואתה קח לך חטין ושעורים ופול ועדשים ודוחן וכוסמים וגו' רב פפא אמר ההיא צלויה בצואת האדם הואי דכתיב [17]והיא בגללי צאת האדם תעגנה לעיניהם מאי ועוגת שעורים תאכלנה אמר רב חסדא לשיעורים רב פפא אמר [18]עריבתה [19]כעריבת שעורים ולא [20]כעריבת חטים: **מתני'** נותן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו עירוב דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים [21]לא זכו לו מעותיו ומודים

איתיביה אביי בכל מערבין עירובי תחומין בו'. כך היא הגירסא בספרים ישנים וכן גרס ר"ח ופירש ה"ל אברהם כולה קושיא דה"ק תנינא חדא זימנא בכל מערבין בו' משמע מתמא בין בעירובי חצירות בין בעירובי תחומין אמר רבה לאפוקי מר' יהושע דאמר פת אין בו' והאי בכל מערבין אכולהו עירובין קאי ואכולהו פליג ר' יהושע ואומר פת אין מידי אחרינא לא ולהכי איצטריך תרי זימני דאי לא הדר ותנא בכא דהכא הוה מוקמינן הא לעיל בתחומין דאיירי בהו כולי פירקא ומילתא דר' יהושע דהכא הוה מוקמינן בחצירות דאיירי בהו לעיל ולא מפקא הא לעיל כלל מרבי יהושע דהכא אבל השתא דתניא נמי גבי מלתיה דרבי יהושע מפקא מדידיה דלאיפלוגי קאתי איתיביה אביי אביי פריך על מה שאמר שסבר רבי יהושע דאפילו בתחומין אין מערבין אלא בפת והכי גרסינן בכל הספרים הישנים בכל מערבין עירובי תחומין (6) קאמר בו' קס"ד דהאי בכל מערבין בכל מיני פירות קאמר מאן שמעת ליה דאמר פת אין מידי אחרינא לא רבי יהושע דהא אמרינא דר' אליעזר בכל מערבין בין בחצירות בין בתחומין קאמר וקתני לה גבי תחומין (7) בכל דבר אלמא תחומין בכל דבר לרבי יהושע אלא לאפוקי מרבי יהושע בו' אלא האי בכל מערבין ה"ק בכל עניני פת מערבין בין בשלמין בין בחסרין והשתא מיירי מתני' בכל מערבין דווקא בחצירות דאיירי בהו לעיל ופליג על ר' יהושע דבעי שלמין בחצירות והא דלא שני אפילו לא דאיי דודאי רבי יהושע מודה דתחומין בכל דבר ובמתניתין תנן בכל מערבין אפילו בחצירות וד' יהושע פליג בחצירות לחודייהו היינו משום דאי ר' אליעזר איירי בתרוייהו וד' יהושע לא פליג אלא בחצירות הוה ליה לפרושי דאחצירות לחודייהו קאמר): **כדי** חלתה וכדי דימועה מערבין לו בה. ונראה לר"י דווקא בטבולה לחלה ובמדומע איירי דאי לא בעיא תיקון איכא איכה אפילו בחסרון מועט דליגשא דמתניתין משמע דשלמים לגמרי בעי ומיהו לשון כדי קשה דהוה ליה למימר חלתה ודמועתה ואור"י דנקט כדי לאשמועינן דאפילו נטל לשם חלה אם הפרים יותר מכדי צורך איכא איכה ואם תאמר כיון דאשמעינן כדי אלמא דהוה אחד מארבעים ושמונה כל שכן כדי דימועה דהוה יותר ממאה ואור"י דס"ד דדימועא כיון דחזי הכי לכהן אפילו בפורתא איכא איכה: **והא** ההיא דהואי בשני דמר שמואל בו'. עשו לנעמת מה טעמא לפי שהה הקב"ה ליחזקאל לעשות: **דכתיב** ואתה קח לך בו'. פ"ה וכתיב בתריה לחם אנשים לא תאכל אלמא לאו לחם הוא והגיה ר"ת דהאי לחם אנשים בהבראה כתיב רחוק מפרשה זו כמה דפין והכי פירושא ההיא דשאר מינין הואי דכתיב ואתה קח לך וגימי המצור ושעת הדחק נאכל ולא פת הוא אלא לנפש רעבה דלבנא בספיה גלגיה בלע (ב"ק נב:):

לא זכו לו מעותיו. פירש הקונטרס ואפילו עירב החנוני הזה לכל האחרים וזכה גם לזה אינו עירוב שהרי לא נתכוון לזכות לו במתנת חנם כשאר מזכין בעירוב אלא לקנות המעה והרי אינה קנויה לו ונתנם פירש כן דאפילו מתכוין לו להקנות לו בחנם ואפילו זיכה לו ע"י אחר או לקח המעה וקנה לו מן השוק אינו עירוב כיון שהנותן מתכוין לקנות לו מן החנוני ואין המעה קונה לו וכל הזכיות שעושה החנוני שלא מדעת בעל הבית קא עביד ואין מערבין אלא לדעתו ולשון הקונטרס נמי מוכיח כן בסמוך:

נחרבעה

מסורת הש"ס

א) לעיל כו: קידושין לב., ב) גי' הרא"ש יומתן. ג) תוס' ד"ה ומ"ז, ד) נקד"ר הגי' בגמ' וכרס"י כר"מ ערימתה כעריכה. וכ"ג הגאון יעב"ץ ז"ל, ה) [ועי' תוס' שבת לד. ד"ה ל"ק].

תורה אור השלם

1. ואתה קח לך חטין ושעורים ופול ועדשים ודוחן וכוסמים ונתתה אותם בכלי אחד ועשית אותם לך ללחם מספר הימים אשר אתה שוכב על צדך שלש מאות ותשעים יום תאכלנו: יחזקאל ד ט

2. ועגת שערים תאכלנה והיא בגללי צאת האדם תעגנה לעיניהם: יחזקאל ד יב

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה איתיביה יכו' בכל הספרים הישנים בכל מערבין עירובי תחומין כו' קס"ל כל"ל ותיבת קאמר נמחק: (ב) בא"ד וקתני לה גבי תחומין דמערבין בכל דבר אלמא:

גליון הש"ס

גמ' שבא יחזור דבר לקלקולו. ניטין דף ה ע"ב:

רבינו חננאל

(ת"ר) בכל מערבין עירובי תחומין ובכל משתתפין שיתופי מבואות ולא אמרו לערב בפת אלא בעירובי חצירות בלבד. ואוקימנא להא ברייתא (לר') (דר') יהושע היא דקתני בתחומין ובמבואות בכל, ובחצירות בפת. והני מילי בשלימה אבל בפרוסה לא. ופרוסה מאי טעמא לא משום איבה. דאמר אמאי מייתינא אנא שליחה והאי פרוסה. ואמרינן ואי אייתו כולהו פרוסות דליכא איבה מאי. ושנינן גזירה שמא יביא אחד פרוסה ואחד שליחה ויבואו לידי קלקול איבה כדאמרן. ופוגיין דשמעתין כר' יהושע דאמר שלימה אין פרוסה לא. א"ר יונתן בן שאול א"ר אם ניטלה מכבר העירוב כדי חלתה, כדי הכין רחמה לי מתוך כך עשו שלום. הדא היא דכתי' כל נחיבותיה שלום. מתני' נותן אדם מעה לחנוני או לנחתום כדי שיזכה (לו) בעירוב דברי ר' אליעזר כו'.

עין משפט נר מצוה

א ומ"ר פ"ח מהל' עירובין הל' ח שו"ע א"ח סי' שפ' סעי' ד ה):
גו ב טור ש"ע א"ח סי' שפו סעיף ו:
נז ג מיי' פ"ה מהלכות כלכורים הלכה כ סמג עשין קמ"ו טוש"ע י"ד סי' שכב סעיף ג:
נח ד ה טור ש"ע א"ח סי' שפו סעיף ו:
נט ו ז מיי' פ"ח מהל' עירובין הלכה ח וטוש"ע שם סעיף ח:
ס ח מיי' פ"ו מהלכות עירובין הלכה כ סמג עשין ג ש"ע א"ח סי' שפו:

רבינו חננאל (המשך)

הין חסר הין יתר שיעורו במאה. וכשם שתרומה מדמעת כך חלה מדמעת. ואם ניטלה ממנה כזה השיעור ונשתייר בה מזון שתי סעודות מערבין לו בה. אבל אם ניטלה ממנה חלק אחד מכ"ד כדי חלת העושה עיסה לעצמו או למשתה בנו אין מערבין בה שכבר נעשית כפרוסה. וכן אם נפרסה כבר וחפרה בקיסם ונראית שלימה מערבין לו בה. אבל אם נראית פרוסה כגון דידע תיפרה אין מערבין לו בה. משפיה דשמואל אמרו מערבין בפת אורז אבל לא בפת דוחן. ועוד אמרו משמו מערבין בפת עדשים. ואם היא פת עשויה ממינים הרבה כגון חטים ושעורים ופול ועדשים ודוחן וכוסמים (אין מערבין לו בה). ועוגת שעורין תאכלנה לשיעורים תאכלנה. כלומר בשיעור כך וכך. רב פפא אמר עריכתה כעריכת שעורים ולא כעריכת חטין. כדתנן אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחטים ותטמטם בשעורין. גילגלה בחיטים וטימטם בשעורין, האוכל ממנה חייב מיתה. כיון שהיא נותנת המים מגבהת חלתה, ובלבד שלא יהיה שם ה' רבעים קמח. ירושלמי מפני מה אמרו מערבין בחצירות מפני דרכי שלום. ומעשה באחת שהיתה (רביבה) (דבובה) עם חבירתה ושילחה עירובה ביד בנה נסן(בחיה (וכספתיה) (וגספתיה) ונשקתיה, אחא אמר לאימיה אמר הכין רחמה לי מתוך כך עשו שלום. הדא היא דכתי' כל נחיבותיה שלום. מתני' נותן אדם מעה לחנוני או לנחתום כדי שיזכה (לו) בעירוב דברי ר' אליעזר כו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com